

Veelgestelde vragen over gaswinning uit kleine gasvelden

1. **Waarom is gaswinning uit kleine gasvelden nodig, terwijl Nederland vanwege het klimaat van het aardgas afgaat?**
2. **Waarom vindt de overheid het veilig om gas te winnen uit kleine gasvelden, terwijl het in Groningen tot veel schade heeft geleid?**
3. **Wordt er meer gas gewonnen uit kleine gasvelden, omdat het Groningenveld wordt gesloten?**
4. **Is er kans op schade als er in de buurt gas wordt gewonnen?**
5. **Waar kunnen mensen terecht als ze schade hebben door gaswinning?**
6. **Duurt de afhandeling van de schade door gaswinning net zo lang als in Groningen?**
7. **Kan de natuur of het milieu aangetast worden door gaswinning uit een klein veld?**
8. **Hoe kan het dat er naar een nieuw gasveld wordt geboord, terwijl de minister heeft besloten geen opsporingsvergunningen meer af te geven?**
9. **Hebben omwonenden en lokale partijen inspraak in de gaswinning in hun gemeente?**

1. **Waarom is gaswinning uit kleine gasvelden nodig, terwijl Nederland vanwege het klimaat van het aardgas afgaat?**

Er is nog niet genoeg duurzame energie beschikbaar om aardgas te vervangen. Daarom heeft Nederland de komende jaren nog aardgas nodig. Mijnbouwbedrijven winnen aardgas uit meer dan tweehonderd kleine Nederlandse gasvelden op land en op zee. Deze kleine velden leveren bijna de helft van het aardgas dat Nederland verbruikt. In 2018 leverden 241 kleine gasvelden in totaal 16 miljard m³ aardgas. Het aardgasverbruik was in datzelfde jaar 40 miljard m³.

Om de klimaatdoelen te halen, wordt het gebruik van fossiele brandstoffen, waaronder ook aardgas, stap voor stap afgebouwd. De overheid wil dat Nederland in 2050 een CO₂-vrij energiesysteem heeft. Er is tijd nodig om alle woningen aardgasvrij te maken en om oplossingen te verzinnen voor situaties waarin energiebesparing samen met elektriciteit uit duurzame bronnen niet volstaat. In deze overgangssituatie heeft aardgas de voorkeur boven steenkool en aardolie, omdat de uitstoot van broeikasgassen bij de verbranding van aardgas lager is.

Naast eigen gaswinning importeert Nederland ook aardgas uit andere landen. Dit komt in gasvorm via pijpleidingen uit Noorwegen en Rusland, en in vloeibare vorm (Liquid Natural Gas) met schepen uit andere delen van de wereld. Geïmporteerd gas veroorzaakt meer uitstoot van broeikasgassen bij de gaswinning en bij het transport naar Nederland. Daarom wil de Rijksoverheid gas in eigen land blijven winnen als dat veilig kan. Dat levert bovendien werkgelegenheid op en maakt de Nederlandse energievoorziening minder afhankelijk van andere landen.

Zie [kaart RVO](#)

2. Waarom vindt de overheid het veilig om gas te winnen uit kleine gasvelden, terwijl het in Groningen tot veel schade heeft geleid?

Mijnbouwbedrijven mogen alleen gas winnen als het veilig kan. Gaswinning kan bodemtrillingen en bodemdaling veroorzaken. Daardoor kan schade ontstaan. De minister geeft alleen een vergunning voor gaswinning als het risico op schade volgens TNO en het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) klein is. De risico's bij gaswinning uit kleine velden zijn kleiner dan en niet vergelijkbaar met die bij gaswinning uit het Groningenveld. Dit heeft te maken met de grootte van de gasvelden. Het Groningenveld staat in de top-10 van grootste gasvelden in de hele wereld. Een klein gasveld is gemiddeld duizend keer kleiner dan het Groningenveld en het grootste kleine gasveld op land - bij Annerveen - is nog steeds drieëndertig keer kleiner, het kleinste veld 10.000 keer. Bovendien is er meer ervaring met gaswinning uit kleine velden, omdat er veel kleine velden zijn.

Tijdens de gaswinning houdt het SodM toezicht en controleert of de bodemtrillingen en de bodemdaling binnen de te verwachten waarden blijven. SodM maakt gebruik van metingen van bodemtrillingen door het KNMI. Deze metingen zijn [openbaar](#). Als mijnbouwbedrijven zich niet aan de regels houden, treedt SodM op. Als de gaswinning niet meer veilig is, besluit de minister van Economische Zaken en Klimaat of de inspecteur-generaal der mijnen van SodM dat het mijnbouwbedrijf de gaswinning moet stoppen.

3. Wordt er meer gas gewonnen uit kleine gasvelden, omdat het Groningenveld wordt gesloten?

Dat de gaswinning in Groningen wordt afgebouwd en stopgezet, leidt er niet toe dat de mijnbouwbedrijven meer gas uit kleine gasvelden winnen. De gasproductie uit kleinere gasvelden in Nederland is al jaren over haar hoogtepunt heen. De hoeveelheid aardgas die mijnbouwbedrijven in Nederland uit kleine velden winnen, neemt af. Ook nu de productie in het Groningenveld in hoog tempo wordt afgebouwd. In 2018 was de productie 16% lager dan in 2017, in 2017 ruim 14% lager dan in 2016, in 2016 7% lager dan in 2015. Het meeste gas uit de kleine gasvelden is inmiddels gewonnen en er worden minder nieuwe velden gevonden. De mogelijkheden voor mijnbouwbedrijven om de productie in Nederland te verhogen zijn beperkt en al snel niet meer winstgevend door hogere kosten. Het aardgas dat Nederland extra nodig heeft door de sluiting van het Groningenveld, importeert Nederland uit het buitenland. Het kan wel zijn dat uit een specifiek gasveld in een bepaalde periode meer gas gewonnen wordt.

Zie ook [TNO](#)

4. Is er kans op schade als er in de buurt gas wordt gewonnen?

Mijnbouwbedrijven mogen alleen gas winnen als het veilig kan. Gaswinning kan bodemtrillingen en bodemdaling veroorzaken. Daardoor kan schade ontstaan. De minister geeft alleen een vergunning voor gaswinning als het risico op schade volgens TNO en het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) klein is. Tijdens de gaswinning houdt het SodM toezicht en controleert of de bodemtrillingen en de bodemdaling binnen de te verwachten waarden blijven. SodM maakt gebruik van metingen van bodemtrillingen door het KNMI. Deze metingen zijn [openbaar](#). Als mijnbouwbedrijven zich niet aan de regels houden, treedt SodM op. Als de gaswinning niet meer veilig is, besluit de minister van Economische Zaken en Klimaat of de inspecteur-generaal der mijnen van SodM dat het mijnbouwbedrijf de gaswinning moet stoppen.

5. Waar kunnen mensen terecht als ze schade hebben door gaswinning?

Mijnbouwbedrijven zijn verantwoordelijk voor de schades die het gevolg zijn van hun activiteiten. Vanaf 1 juli 2020 kunnen burgers en micro-ondernemingen hun schade melden bij de Commissie Mijnbouwschade. De Commissie ontzorgt de schademelder en neemt de bewijslast van de melder over. Tot die tijd kunnen mensen die schade hebben door gaswinning voor informatie en ondersteuning contact opnemen met het Landelijk Loket Mijnbouwschade. Schade veroorzaakt door gaswinning uit het Groningenveld en gasopslag Norg kan gemeld worden bij de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (vanaf 1 juli 2020 Instituut Mijnbouwschade Groningen).

6. Duurt de afhandeling van de schade door gaswinning net zo lang als in Groningen?

De afhandeling van schade door de gaswinning in Groningen is niet goed gegaan, maar gaat nu beter. De Rijksoverheid wil ook de schademelding en schade-afhandeling bij de gaswinning uit kleine velden verbeteren en makkelijker maken. Vanaf 1 juli 2020 is er een meldpunt en een nieuwe schadeprocedure voor schade: De Commissie Mijnbouwschade. Een onafhankelijke commissie beoordeelt of de schade het gevolg is van de gaswinning en stelt de schadevergoeding vast. De schadevergoeding wordt vervolgens uitbetaald aan de gedupeerde.

7. Kan de natuur of het milieu aangetast worden door gaswinning uit een klein veld?

Voordat een bedrijf gas mag winnen, wordt onder andere gekeken naar de bodemdaling en beoordeeld of dit effect heeft op de stand van het grond- en oppervlaktewater (de waterhuishouding) en naar milieueffecten. Bodemdaling kan de stand van het grond- en oppervlaktewater beïnvloeden. Dat kan weer invloed hebben op de natuur en grondgebruik. Als de gevolgen negatief zijn, moet het mijnbouwbedrijf extra maatregelen nemen om dit te voorkomen. Tijdens de gaswinning controleert SodM of de bodemdaling binnen de waarden blijven die in de vergunning zijn opgenomen.

Voor milieueffecten is vooral het transport van afvalwater en lekkage uit de boorput van belang. De mijnbouwondernemingen zijn verplicht om de boorputten zo aan te leggen dat de kans op lekkage wordt voorkomen en de risico's te beheersen zijn. Een boorput bestaat uit meerdere buizen in elkaar en heeft dus meerdere wanden. Hiermee voorkomt de mijnbouwonderneming dat als de binnenste buis lek raakt, het gas naar buiten kan lekken. Er zitten dan immers nog andere buizen omheen. Als de binnenste buis lek raakt, zet het mijnbouwbedrijf de gaswinning stop en vervangt de buis. Het bedrijf zet daarna de gasproductie weer voort. Een ander risico is het risico op lekkage uit buizen waarmee afvalwater naar een andere locatie wordt getransporteerd.

Het SodM houdt toezicht op de aanleg van de boorput, op het onderhoud ervan en controleert op er geen lekkages zijn.

8. Hoe kan het dat er naar een nieuw gasveld wordt geboord, terwijl de minister heeft besloten geen opsporingsvergunningen meer af te geven?

De minister geeft geen nieuwe opsporingsvergunningen af voor het zoeken naar gasvelden op land. Voor het zoeken naar gasvelden op zee worden nog wel opsporingsvergunningen afgegeven. Dit is vastgesteld in het Regeerakkoord. Vergunningen die al gegeven zijn, blijven geldig. Een mijnbouwbedrijf met een opsporingsvergunning kan in het gebied waar de vergunning voor geldt naar nieuwe gasvelden blijven zoeken. In gebieden waar geen opsporingsvergunning loopt, is gaswinning nu uitgesloten. Als het bedrijf besluit het gas te willen winnen, vraagt het mijnbouwbedrijf een winningsvergunning aan. De minister geeft alleen een vergunning voor gaswinning als dat veilig kan. Bij verstrekking van de vergunning, kan het bedrijf het gas gaan winnen.

9. Hebben omwonenden en lokale partijen inspraak in de gaswinning in hun gemeente?

Gemeenten, lokale partijen en omwonenden kunnen invloed uitoefenen op de vergunningverlening voor gaswinningen. Het is voor omwonenden niet mogelijk om gaswinning in hun gemeente tegen te houden, behalve als de veiligheid onvoldoende gewaarborgd kan worden. De gaswinning uit de kleine velden is voor Nederland van maatschappelijk belang. Nederland heeft aardgas nodig om de overgang naar een CO₂-vrije energievoorziening goed te laten verlopen. Bovendien staan de mijnbouwbedrijven een groot deel van de opbrengsten (70%) af aan de Nederlandse staat. Van dit geld betaalt de overheid publieke diensten, zoals onderwijs, gezondheidszorg en infrastructuur. Daarnaast draagt gaswinning uit kleine velden bij aan de werkgelegenheid en maakt het de Nederlandse energievoorziening minder afhankelijk van andere landen. Gemeenten, lokale partijen en omwonenden hebben inspraak om te toetsen of de minister de risico's voor veiligheid en milieu goed afgewogen heeft. Alleen als zij met argumenten of gegevens komen waaruit blijkt dat het gas niet veilig gewonnen kan worden, dan kunnen zij de winning tegenhouden of stoppen. Verder mogen gemeenten, provincies en waterschappen de minister advies geven over een vergunning. Ook spreekt het ministerie van Economische Zaken en Klimaat met gemeenten en omwonenden over de vragen en zorgen die spelen. Zo kan het ministerie zorgen dat de informatievoorziening rond een winning goed aansluit bij de vragen en zorgen die in de omgeving spelen.

Mijnbouwbedrijven willen een bijdrage leveren aan de omgeving van een winning. Dit hebben ze vastgelegd in de gedragscode 'Gaswinning kleine velden'. Gemeenten, lokale partijen en omwonenden kunnen hiervoor ideeën inbrengen bij het mijnbouwbedrijf. Mijnbouwbedrijven kunnen ervoor kiezen om een deel van de gasopbrengst in te zetten voor projecten in de directe omgeving.

Meer informatie over gaswinning uit kleine velden

- www.hoewerktgaswinnen.nl
Informatie van Energie Beheer Nederland (EBN) over hoe gas winnen in zijn werk gaat.
- www.nlog.nl
Kennis en informatie over gaswinning in Nederland van TNO.
- www.sodm.nl
Informatie over gaswinning en de rol van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM).
- www.onsaardgas.nl
Informatie van de branchevereniging voor olie- en gasbedrijven, NOGEPa, over aardgas en energietransitie.
- www.nogepa.nl
Informatie van en over de mijnbouwsector over specifieke projecten, maar ook over algemene onderwerpen.
- www.vermillionenergy.nl
www.nam.nl
Informatie van de twee mijnbouwbedrijven die in Nederland gas winnen uit kleine gasvelden onder land.